

TERYNGEL & PARTNEŘI

ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ

JUDr. Jiří Teryngel
advokát
ČAK reg. č. 1848
Mgr. Richard Němec
advokát
ČAK reg. č. 11694
JUDr. Michal Říha
advokát
ČAK reg. č. 12899
Mgr. Gabriela Podzimková
advokátní koncipientka
ČAK reg. č. 43374

Ústavnímu soudu
České republiky
Joštova 8
Brno

Elektronicky!

K sp.zn: IV.ÚS 3353/20

Stěžovatel: **Mgr. Dušan Dvořák**, nar. 12. 1. 1962, t.č. ve výkonu trestu odnětí svobody ve věznici Břeclav, zastoupený advokátem JUDr. Jiřím Teryngelem, AK Ke Klimentce 15, 150 00 Praha 5

Účastníci řízení: **Okresní soud v Prostějově**, za který jedná JUDr. Adéla Pluskalová, předsedkyně senátu 3 T

Krajský soud v Brně, za který jedná Mgr. Šárka Dufková, předsedkyně senátu 3 To

Nejvyšší soud ČR, za který jedná JUDr. Tomáš Durdík, předseda senátu 11 Tdo

Vedlejší účastníci: Okresní státní zastupitelství v Prostějově

Krajské státní zastupitelství v Brně

Nejvyšší státní zastupitelství v Brně

Věc: Ústavní stížnost proti usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 26. 8. 2020, sp.zn. 11 Tdo 674/2020, jímž bylo odmítnuto jeho dovolání proti usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 6. 2. 2020, č.j. č. j. 3 To 15/ 2020-1560, jímž bylo zamítnuto jeho odvolání proti rozsudku Okresního soudu v Prostějově ze dne 3.12.2019, č. j. 3 T 70/2019-1411, proti tomuto usnesení Krajského soudu v Brně jakož i proti uvedenému rozsudku Okresního soudu v Prostějově – **doplnění ústavní stížnosti**

I.

Stěžovatel již podal prostřednictvím svého právního zástupce ústavní stížnost proti usnesení Nejvyššího soudu ve věci 11 Tdo 674/2020 ve spojení s rozsudkem Okresního soudu v Prostějově ve věci 3 T 70/2019 a usnesením Krajského soudu v Brně ve věci 3 To 15/2020. Tato stížnosti byla potvrzena akceptačním dopisem ze dne 2. 12. 2020 pod č.j. IV.ÚS 3353/20 Právní zástupce stěžovatele na výslovný pokyn klienta doplňuje již podanou ústavní stížnost takto:

II.

Tímto doplněním je Nejvyššímu soudu vytýkáno, že svým usnesením ve věci 11 Tdo 674/2020 porušil základní právo stěžovatele na zákonného soudce garantované čl. 38 odst. 1 Listiny základních práv a svobod tím, že nepoložil Soudnímu dvoru EU žádost o rozhodnutí o předběžné otázce, jak mu ukládá č. 267 odst. 3 Smlouvy o fungování EU v situaci, kdy v předmětné věci jednoznačně existují (více než) rozumné pochybnosti o výkladu práva EU ve smyslu judikatury Soudního dvora EU.

III.

K porušení práva EU Úvodní poznámky:

Stěžovatel si dovoluje předeslat několik úvodních poznámek za účelem objasnit okolnosti této věci, přičemž svá tvrzení doloží podrobněji v následujícím. Zaprvé, touto částí ústavní stížnosti je Ústavnímu soudu dána příležitost přehodnotit svoji dosavadní judikaturu, v níž zaujal stanovisko v neprospěch stěžovatele, že není důvod předkládat žádost o posouzení předběžné otázky Soudnímu dvoru EU (dále jen „Soudní dvůr“ či „SDEU“).

Pokud stěžovatel v předchozích řízeních postupoval tak, aby pouze reagoval na jednotlivá tvrzení soudů, tak dbal v rámci předmětného trestního řízení (v jehož rámci byl poprvé odsouzen k výkonu trestu) na to, aby u každé soudní instance vždy zpochybnil vcelku veškerá dosud soudy uplatňována nesprávná odůvodnění v jeho neprospěch, a to proto, aby splnil vysoké měřítko požadované judikaturou Evropského soudu pro lidská práva (dále jen „ESLP“) k tomu doložit svévolnosti národních soudů v případě nepoložení předběžné otázky Soudnímu dvoru.

Zadruhé, skutečnost, že Nejvyšší soud v bodě 7 hovoří mylně o technických normách místo o technických předpisech ve smyslu notifikační směrnice, a dále skutečnost, že Nejvyšší soud v bodě 36 hovoří o tom, že stěžovatel vychází nekriticky z přesvědčení, že pěstování konopí je prospěšná činnost a že neexistoval stav, který by komukoliv umožňoval pěstování konopí s více než 0,3% THC, indikuje nejen, že problematice notifikační směrnice nerozumí, ale především, že nevyhmatelnost technických předpisů spojuje s jakousi legalizací konopí. Dle judikatury Soudního dvora se mohou konkrétní jednotlivci, kteří si jsou nevyhmatelností nějakého technického předpisu uplatňovaného v jejich neprospěch vědomi, dovolávat v konkrétních případech před národními soudy nevyhmatelnosti daného technického předpisu. Daný technický předpis však zůstává do jeho novelizace a notifikace Evropské komisi nadále platný vůči ostatním jednotlivcům, jež nevyhmatelnost nenamítají. Nejde tedy o nějaký přezkum *erga omnes* platnosti

nebo ústavnosti norem. Stejně tak může normotvůrce nežádoucí stav nevymahatelnosti kdykoliv zhojit, neboť mu stačí sporná ustanovení Evropské komisi v rámci příští novelizace daného předpisu v souladu s notifikační směrnicí oznámit. Zatřetí, i když je české soudy unijní právo ignorují, pokud by mělo přispět obžalovaným osobám, tak nicméně s ohledem na jeho nadřazenost musí trestní soudce notifikační směrnice aplikovat v prospěch obžalovaných i v takto společensky škodlivých oblastech jako je trestní stíhání za nepovolené provozování hazardních her, jak vyplývá z rozsudku Soudního dvora ve věci C-255/16 Falbert.¹

IV.

K nesprávnému posouzení obecnými soudy

Dovolací a ostatní obecné soudy se dopustily nesprávného posouzení relevantního práva EU v následujících ohledech:

- 1) Východisko
- 2)

Podstata sporu v rámci této části se netýká, jak mylně usuzuje dovolací soud v bodě 36, toho, že stěžovatel vychází nekriticky z přesvědčení, že pěstování konopí je prospěšná činnost, čímž implikuje, že obžalovanému jde o jakousi legalizaci konopí. Stejně tak nejde, jak uvedl odvolací soud zejména v bodech 15 a 16 svého rozsudku, o to, že:

- by česká právní úprava nakládání s konopím byla nelegitimní či samoučelná, resp. že
- by existovalo nějaké základní lidské právo na pěstování konopí s obsahem THC vyšším než 0,3%), nebo že
- se obžalovaný de facto snaží iniciovat skrz soudy změnu zákonů na legalizaci konopí, která v rámci právního státu, a o tom nepochybuje ani obžalovaný, přísluší moci zákonodárné.

Jinými slovy, tato část ústavní stížnosti se netýká nějaké vyšší, blíže nedefinované spravedlnosti (lidského práva) či nějaké snahy o legalizaci konopí skrz zadní vrátka justice. Tato část ústavní stížnosti míří pouze a výlučně na to, že moc soudní odmítá naplňovat samotný účel jí svěřený v rámci právního státu, jež spočívá v tom „aplikovat platné a účinné normy“, jak uvedl odvolací soud v bodě 16 svého rozsudku, aniž by však on sám a ostatní soudy dle této premisy postupovaly.

Mezi normy rozhodné pro předmětnou věc totiž nepatří pouze normy vnitrostátní, jejichž naplnění by a priori odůvodňovalo uložení trestu obžalovanému, nýbrž i normy vyšší právní síly, konkrétně normy práva EU, které brání aplikovatelnosti norem vnitrostátních v předmětné věci a jejich výklad přísluší při výkladových pochybnostech pouze Soudnímu dvoru na základě čl. 267 SFEU.

Konkrétně stěžovatel dlouhodobě namítá, že z důvodu nadřazenosti práva EU nelze na něj nahlížet tak, že by konal nedovoleně, tj. bez povolení ve smyslu § 4, § 8 a § 24 zákona č. 167/1998 Sb., o návykových látkách (dále jen „ZoNL“), neboť:

- prohibiční režim stanovený v § 4, § 8 a § 24 ZoNL poznal derogace (výjimky) přijetím § 24a a § 24b ZoNL umožňující distribuci konopí pro léčebné účely přes

¹ K tomu dodejme, že dne 4. 9. 2020 sp. zn. SPR.ÚS 342/20 generální sekretář uvedl, že Ústavní soud ČR není oprávněn změnit právní argumentaci k porušení práva EU ve věci zacházení s konopím, neboť právo EU není pro Ústavní soud ČR referenčním kritériem. Jak je doloženo níže, dne 5. 10. 2017 sp. zn. III. ÚS 3354/16 však právní argumentaci změnil

lékárny na základě novelizačního zákona č. 50/2013 Sb., tzv. zákon konopí do lékáren,

- tento derogační režim přijatý po vstupu ČR do EU obsahuje – stejně jako původní prohibiční režim - tzv. technické předpisy ve smyslu tzv. notifikační směrnice 98/34,²

- vzhledem k tomu, že derogační režim měl být, ale nikdy nebyl Evropské komisi ve fázi legislativního návrhu dle notifikační směrnice oznámen, nelze nejenom derogační režim, ale rovněž i původní prohibiční režim vůči stěžovateli na základě judikatury SDEU aplikovat,³ tj. nelze vymáhat jejich dodržování uplatňováním trestních sankcí.

V této souvislosti však Ústavní soud svým nálezem sp. zn. III. ÚS 3354/16 a poté i obecné soudy dospěly v minulosti k závěru, že výklad unijního práva není vůbec v řízeních proti stěžovateli relevantní ve smyslu rozsudku Soudního dvora ve věci C-283/81 CILFIT – viz podrobněji níže.

S takovýmto posouzením stěžovatel dlouhodobě nesouhlasí a v rámci předmětného řízení předložil podrobnou argumentaci vyvracející chybné závěry Ústavního soudu uvedené v jeho nálezu sp. zn. III. ÚS 3354/16. Tím podrobně zpochybnil správnost závěrů uvedených Ústavním soudem v jeho nálezu sp. zn. III. ÚS 3354/16 a doložil, že v předmětné věci existují (víc než) rozumné pochybnosti ve smyslu judikatury SDEU⁴ vyžadující položení předběžné otázky Soudnímu dvoru, jejichž položení však české soudy systematicky odkazem na uvedený nálezn Ústavního soudu odmítají.

Pokud se Okresní soud v Prostějově ve svém rozsudku ve věci 3 T 70/2019 ještě snažil vyvrátit argumenty stěžovatele pomocí tvrzení, která stěžovatel odkazem na judikaturu SDEU v rámci odvolání zpochybnil, pak nelze než konstatovat, že se dovolací soud v bodech 36 a 37 svého rozsudku, stejně jako odvolací soud v bodě 15 svého rozsudku v zásadě omezily pouze na to odkázat na uvedenou judikaturu Ústavního soudu a tak zcela rezignovaly nad tím vypořádat se s argumenty stěžovatele uvedených v dovolání, resp. odvolání, jak bude doloženo níže.

Není to tedy stěžovatel, který by údajně chtěl zneužívat moci soudní k prosazování nějakých svých cílů na úkor moci zákonodárné, ale je to naopak moc soudní, která se tím, že se snaží za každých okolností krýt chyby legislativy a exekutivy neoznámí sporná ustanovení ZoNL dle notifikační směrnice, dopouští porušení jí svěřené základní pravomoci aplikovat normy právního řádu.

2) Podstata námitek stěžovatele a vývoj v rozhodovací praxi a argumentech českých soudů

Stěžovatel je již 10 let trestně stíhán za pěstování konopí, které poskytuje dále za léčebnými účely. Během celé té doby stěžovatel v podstatě namítá, že kvůli nevytýkaným skutkům nemůže být trestán, neboť ustanovení zákona ZoNL stanovující podmínky pro legální nakládání s konopím (tj. § 4, § 8, § 24, § 24a a §

² Směrnice Evropského Parlamentu a Rady 98/34/ES ze dne 22. června 1998 o postupu při poskytování informací v oblasti norem a technických předpisů a předpisů pro služby informační společnosti, dříve směrnice 83/189, dnes směrnice 2015/1535 (dále též „notifikační směrnice“).

³ Rozsudek SDEU ve věci C-194/94 CIA Security International, bod 54.

⁴ Rozsudek SDEU ve věci C-416/17 Komise v. Francie, bod 112.

24b ZoNL) jsou vůči němu ve smyslu unijní judikatury ve věci C-194/94 CIA Security International nevymahatelné. Dotčená ustanovení ZoNL stanovují tzv. technické předpisy ve smyslu tzv. notifikační směrnice a tím, že část z nich - ustanovení § 24a a § 24b ZoNL upravující prodej konopí k léčebným účelům přes lékárny - byla přijata po vstupu ČR do EU a tudíž měla, ale nikdy Evropské komisi v souladu s notifikační směrnicí oznámená nebyla, nelze ANI JEDNO z ustanovení zákona ZoNL stanovující podmínky pro nakládání s konopím, tj. (tj. §4, § 8, § 24, § 24a a § 24b ZoNL) vůči stěžovateli aplikovat, resp. trestně sankcionovat jejich nedodržení.

Připomeňme, že SDEU v uvedené věci C-194/94 CIA Security International dospěl k následujícímu závěru, který se stal ustálenou judikaturou (zdůraznění dodáno):

54 S přihlédnutím k výše uvedeným úvahám je namíste dojít k závěru, že směrnice 83/189 [pozn.: 98/34] musí být vykládána v tom smyslu, že porušení povinnosti oznámení způsobuje nepoužitelnost dotčených technických předpisů, takže nemohou být namítány vůči jednotlivcům.

55 Na pátou a šestou otázku je tedy třeba odpovědět tak, že články 8 a 9 směrnice 83/189 [pozn.: čl. 8 a 9 směrnice 98/34] musejí být vykládány v tom smyslu, že se jich jednotlivci mohou dovolávat před vnitrostátním soudem, který musí odmítnout použití vnitrostátního technického předpisu, který nebyl oznámen v souladu se směrnicí.

Stejně tak SDEU ve věci C-255/16 Falbert, bod 37, stroze rozhodl, že se notifikační směrnice použije i na trestní řízení. Zda je vytykané jednání společensky škodlivé je tudíž irelevantní a nemůže odůvodnit, aby trestní soudce notifikační směrnicí neaplikoval. Připomeňme, že ve věci Falbert šlo o provozování nedovolených hazardních her, které je definitivně společensky škodlivější než konopí.

Postoj českých soudů nezabývat se námitkou nevymahatelnosti dotčených ustanovení ZoNL ve smyslu uvedené judikatury SDEU a ani nepoložit předběžné otázky SDEU byla přitom doprovázená jurisprudenčními zvraty, neznalostí zákona, a účelovými doplněními či tvrzeními:

[První fáze: transpozice nařízení EU a nesvéprávnost žadatele]

V rámci trestních řízení za úrodu konopí v letech 2008 až 2012, ⁵ české soudy argumentovaly, že české předpisy upravující nakládání s konopím provádí, tj. transponují nařízení EU o prekurzorech drog. Tato rozhodnutí obecných soudů byla potvrzena nejdřív Ústavním soudem v rámci sp. zn. II. ÚS 664/12 a následně Ústavním soudem v rámci sp. zn. IV. ÚS 4859/12, II. ÚS 1311/13, II. ÚS 289/14, II. ÚS 3196/15 a III. ÚS 396/16. ⁶ **Nesmyslnost přirovnání konopí k prekursorům tkví jednoduše řečeno v tom, že prekursor je chemická látka, která sama o sobě není omamná a která může být zneužita k výrobě omamné látky, přičemž konopí je rostlina a nikoliv chemická látka, která je sama o sobě omamná.** Za kuriozitu lze přitom považovat skutečnost, že všechna tato dřívější řízení skončila tím, že státní zástupce navrhl jejich zastavení z důvodu údajné nesvéprávnosti

⁵ V rámci těchto řízení obžalovaný nenamítal nevymahatelnost § 24a a § 24b ZoNL, neboť tato v dané době nebyla přijata. Námitka nevymahatelnosti mířila na změny učiněné v § 4 a § 8 ZoNL v rámci novel tohoto zákona přijatých po vstupu ČR do EU.

⁶ Rovněž potvrzeno Nejvyšším soudem ČR - viz rovněž jeho rozhodnutí sp. zn. 11 Tdo 181/2015 a 6 Tdo 323/2016 odkazující na II. ÚS 664/12

žadatele v období pěstování od dubna do září každého roku.⁷ Následně se české soudy snažily, aby byl obžalovaný obecně zbaven svéprávnosti, a když byl tento pokus neúspěšný, soud v obnoveném řízení ve věci sp. zn. 2 T 104/2010 stanovil obžalovanému ochrannou léčbu dne 6. 8. 2013. Takovéto počínání české justice nelze vysvětlit jinak, než její vlastní bezradností ohledně oprávněnosti námitek obžalovaného.

[Druhá fáze: jurisprudenční zvrát a účelová doplnění soudů]

Následně došlo k jurisprudenčnímu zvrátu na základě již výše uvedeného nálezu Ústavního soudu sp. zn. III. ÚS 3354/16,⁸ který je citován v napadaném usnesení Nejvyššího soudu v bodě 36.

V rámci uvedeného nálezu Ústavní soud uznal, že dotčená ustanovení ZoNL mohou představovat technický předpis ve smyslu notifikační směrnice. Nicméně použil tzv. „předvstupní argumentaci“, dle které stěžovatelem namítaná nevyhnutelnost ustanovení ZoNL ohledně užívání konopí za léčebnými účely,⁹ která byla přijata po vstupu ČR do EU, se vůbec v daných trestních řízeních neaplikuje, jelikož trestná činnost žadatele souvisí s porušením ustanovení ZoNL, které upravují nakládání s omamnými látkami obecně.¹⁰ Tento obecný režim však nemusel dle názoru Ústavního soudu být dle notifikační směrnice Evropské komisi oznámen, neboť je součástí ZoNL od jeho přijetí v roce 1998, tj. z doby před vstupem ČR do EU.

Na tomto místě je třeba uvést další kuriozitu v tom smyslu, že tato dosud platná předvstupní argumentace Ústavního soudu očividně vychází z nesprávného výkladu zákona.

Teze judikatury, že § 4, § 8, § 24 nemusely být oznámeny dle notifikační směrnice z důvodu, že jsou součástí zákona od jeho přijetí v roce 1998, tj. před vstupem ČR do EU, je v příkrém rozporu s § 1 odst. 2 ZoNL, který naopak uvádí, že „Tento zákon [pozn.: původní znění ZoNL z roku 1998] byl oznámen v souladu se směrnicí [...] 98/34/ES [...] o postupu při poskytování informací v oblasti norem a technických předpisů a předpisů pro služby informační společnosti [...]“

Stěžovatel dodává, že záměr zákonodárce pro začlenění uvedeného § 1 odst. 2 do ZoNL v rámci novely zákona č. 273/2013 Sb. spočíval v tom zakrýt (zamaskovat) v rozporu s notifikační směrnicí neprovedení notifikace dřívější novely ZoNL v podobě zákona č. 50/2013 Sb., kterým byly nově přijaty § 24a a § 24b, jejichž nevyhnutelnosti se stěžovatel (shodou okolností) dovolává. Nehledě na tento z hlediska notifikační směrnice nepřijatelný manévr zákonodárce,¹¹ ilustruje uvedené,

⁷ Viz např. NS sp. zn. 6 Tdo 323/2016, bod 14, který potvrdil postup státního zástupce na zastavení řízení z důvodu údajné nesvéprávnosti obžalovaného

⁸ Potvrzeno Ústavním soudem dále ve věci II. ÚS 2804/18 a IV. ÚS 1153/19, stejně jako Nejvyšším soudem v rámci sp. zn. 11 Tdo 1455/2018 a dále v rámci předmětného řízení Okresního soudu v Prostějově sp. zn. 3 T 70/2019.

⁹ Viz §24a a § 24b ZoNL

¹⁰ Viz § 4, § 8, § 24 ZoNL.

¹¹ Notifikace technických předpisů je třeba dle notifikační směrnice provést ve fázi návrhu, tj. je třeba oznámit každý samotný návrh předpisu a následně každou jeho novelu, obsahují-li technické předpisy ve smyslu směrnice. Důsledek nevyhnutelnosti neoznámené novely ZoNL (č.50/2013 Sb.) nelze zhojit oznámením další novely (č. 273/2013 Sb.), natož aby nějaká novela uváděla nepravdivé údaje o notifikaci původního zákona (č. 167/1998 Sb.), který byl přijat před vstupem ČR do EU, tj. v době kdy notifikační směrnice nebyla vůči ČR *ratione temporis* aplikovatelná.

že se moc zákonodárná a moc soudní nedokážou zkoordinovat a protiřečí si v argumentech a manévrech, kterými se snaží vyvrátit, resp. umlčet námitku nevyvahatelnosti stěžovatele.

Dílčí závěr č. 1: Po původně nepodloženém tvrzení českých soudů a několikanásobném znesvéprávnění stěžovatele přistoupila judikatura Ústavního soudu k jurisprudenčnímu zvratu.

[Třetí fáze: současné řízení]

a) Nesprávnost předvstupní argumentace judikovaná Ústavním soudem

Proti uvedené předvstupní argumentaci judikované Ústavním soudem stěžovatel v řízeních před prvoinstančním, odvolacím a dovolacím soudem kladl zvláštní důraz na to, že postoj Ústavního soudu je neoprávněně právně formalistický a v rozporu s cílem směrnice 98/34, který spočívá v tom prostřednictvím oznamovací povinnosti vůči Evropské komisi zavést preventivní kontrolu za účelem chránit volný pohyb zboží, což je jeden ze základů EU a zamezit vzniku novým omezením obchodu se zbožím mezi členskými státy.¹²

Z hlediska volného pohybu zboží a notifikační směrnice tak nemůže být rozhodující nějaké čistě formalistické pojetí vnitrostátní právní úpravy, tj. zda byla přijata před či po vstupu ČR do EU, ale dopady, které vnitrostátní právní úpravy v jejím celku vyvíjí na určitou konkrétní komoditu, i když na část této vnitrostátní úpravy notifikační směrnice *ratione temporis* nedopadá.

V této souvislosti stěžovatel v rámci odvolání a dovolání podrobně rozváděl analogii k rozsudku ve věci C-273/94 Komise proti Nizozemsku, v jehož rámci SDEU rozhodl, že Evropské komisi je třeba oznámit návrh technického předpisu stanovující derogaci (resp. alternativu) oproti dosavadním technickým předpisům přijatých Nizozemskem před platností notifikační směrnice.

Uvedený rozsudek by postrádal jakéhokoliv smyslu, pokud by byl vykládán tak, že se nevyvahatelnost daného derogačního režimu z důvodu jeho neoznámení Komisi v souladu s notifikační směrnicí omezuje jen a pouze na tento režim a nijak nedopadá na nevyvahatelnost původního vnitrostátního právního režimu. Z hlediska zamezení překážek volnému pohybu zboží by totiž nedával jakýkoliv smysl závěr, že výrobce margarínu, o jehož výrobu ve věci C-276/94 šlo, by nemohl být shledán odpovědným za nedodržení derogačního režimu z důvodu jeho neoznámení Komisi v souladu s notifikační směrnicí, nicméně mohl by být nadále shledán odpovědným za nedodržení původního režimu.

Pokud v předmětné věci byla ustanovení § 24a a § 24b ZoNL ohledně užívání konopí pro léčebné účely (distribuce konopí přes lékárny atd.) přijata po vstupu ČR do EU a zároveň stanoví derogaci (resp. alternativu) k obecnému režimu § 4, § 8 a § 24 ZoNL, o čemž nemůže být pochyb, tak je tím naplněná situace, o které pojímá uvedený rozsudek SDEU ve věci C-273/94 Komise proti Nizozemsku. Je zřejmé, že pokud je právní základ, kterým stát v souladu s § 24a a § 24b ZoNL uděluje soukromému subjektu oprávnění dodávat léčebné konopí, nevyvahatelný z důvodu

¹² Rozsudek SDEU ve věci C-273/94 Komise proti Nizozemsku, bod 14.

jeho neoznámení Komisi v souladu s notifikační směrnicí, nelze od jiného subjektu – v tomto případě od stěžovatele – diskriminačně požadovat dodržování tohoto právního základu pod sankcí trestnosti.

Neoznámení § 24a a § 24b ZoNL v souladu s notifikační směrnicí tak má za následek nevymahatelnost nejen těchto ustanovení, ale rovněž implicitně nevymahatelnost § 4, § 8 a § 24 ZoNL, čímž předvstupní argumentace Ústavního soudu pozbývá jakoukoli opodstatněnost a správnost, stejně jako trestní stíhání stěžovatele pozbývá právního základu.

Nutno konstatovat, že v rámci předmětného řízení se prvoinstanční, odvolací a v neposlední řadě i dovolací soud s námitkou vnesenou stěžovatelem odkazem na rozsudek SDEU ve věci C-273/94 Komise proti Nizozemsku nijak nevypořádaly a v podstatě omezily pouze na to, aby na spornou „předvstupní argumentaci“ Ústavního soudu odkázaly.

Dle obecných měřítek uvedených ve věci I.US 1434/17 nenaplnuje předvstupní argumentace sám Ústavním soudem stanovené obecné požadavky na obhájitelnost a přesvědčivou argumentaci soudů, která „není zcela zjevně v rozporu se základními zásadami práva Evropské unie“, neboť je zřejmé, že tato argumentace přímo omezuje ochranu volnému pohybu zboží, kterou si notifikační směrnice dle bodu 14 rozsudku SDEU ve věci C-273/94 Komise proti Nizozemsku klade za cíl.

Dílčí závěr č. 2: Stejně jako všechny ostatní soudy v minulosti se ani dovolací, odvolací či prvoinstanční soud v rámci předmětného trestního řízení s namítanou analogií ve vztahu k rozsudku SDEU ve věci C-273/94 Komise proti Nizozemsku nijak nezaobíraly, , čímž se dopustily nesprávného právního posouzení a Nejvyšší soud porušení své povinnosti dle čl. 267 odst. 3 SFEU, když v předmětné věci nedokázal vyvrátit rozumné pochybnosti ve smyslu judikatury Soudního dvora EU namítané obžalovaným.

b) K povaze § 24a a § 24b ZoNL jako technické předpisy vyžadující oznámení dle notifikační směrnice

V řízeních před prvoinstančním, odvolacím a dovolacím soudem v předmětné věci stěžovatel rozvedl podrobnou argumentaci dokládající, že § 24a a § 24b ZoNL představují technické předpisy ve smyslu notifikační směrnice a jsou z důvodu neprovedené notifikace Českou republikou Evropské komisi vůči obžalovanému nevymahatelné.

V této souvislosti stěžovatel v rámci dovolání a odvolání mimo jiné uvedl:

Konopí pěstované pro léčebné účely představuje výrobek ve smyslu práva EU (rozsudek SDEU ve věci C-137/09 Josemans, bod 41) a na § 24a a § 24b ZoNL upravující mechanismus distribuce konopí pro léčebné účely přes lékárny, se vztahuje oznamovací povinnost, neboť v nich obsažené požadavky představují zejména tzv. jiný požadavek dle čl. 1 bod 4 směrnice, tj. stanovují „podmínky“, které

mohou ovlivnit uvedení na trh dotčeného výrobku – viz rozsudek SDEU ve věci C-267/03 Lindberg, bod 72.¹³

Konkrétně výlučná distribuce konopí nemocným přes lékárny za stanovenou cenu (§ 24b ZoNL), stejně jako skutečnost, že lékárnám je dodáno konopí pouze přes Státní úřad pro kontrolu léčiv (§ 24b ZoNL), představují „podmínky“, které ovlivňují uvedení daného výrobku na trh (v podobě regulovaného a omezeného přístupu na trh).

Licence k pěstování konopí pro léčebné účely, která je udělena pouze na základě výběru ve veřejném zadávacím řízení (§ 24a ZoNL), sice zřejmě nenaplnuje prvky jiného požadavku ve smyslu notifikační směrnice. Nicméně vzhledem k tomu, že dle § 24a odst. 2 ZoNL musí být povinnou součástí zadávacích podmínek závazná pravidla správné pěstitelské praxe (za účelem vypěstování konopí standardizovaným postupem), a zadávací podmínky musí rovněž stanovit požadovaný obsah účinných látek konopí je třeba na takto koncipovaný požadavek na licenci přiznat status „technického předpisu de facto“ podle čl. 1 bodu 11 první odrážky směrnice“ – viz rozsudek SDEU ve věci C-307/13 Ivansson, bod 31.¹⁴

K této podrobné argumentaci se dovolací a odvolací soud jinak nevyjádřily a zcela rezignovaly nad tím, aby se s touto výtkou nějak vypořádaly, čím se dopustily nesprávného právního posouzení a Nejvyšší soud porušení své povinnosti dle čl. 267 odst. 3 SFEU, když v předmětné věci nedokázal vyvrátit rozumné pochybnosti ve smyslu judikatury Soudního dvora EU namítané stěžovatelem.

Pokud jde o prvoinstanční soud, tak ten se snažil aspoň tuto argumentaci stěžovatele odbyť tvrzením, že ustanovení § 24a a § 24b ZoNL ohledně užívání konopí za léčebnými účely nepředstavují technický předpis ve smyslu notifikační směrnice, neboť „neupravují žádné technické parametry daného výrobku“, čímž však očividně míří na první kategorii technických předpisů v podobě tzv. technické specifikace.¹⁵ Argumentovat takto v situaci, kdy stěžovatel explicitně ve svých podáních namítal, že v případě ustanovení ZoNL ohledně užívání konopí za léčebnými účely se jedná (zejména) o druhou kategorii technických předpisů v podobě tzv. jiného požadavku, je třeba toto považovat za účelový alibismus.

Dílčí závěr č. 3: Prvoinstanční soud ani v sebemenším argumentaci stěžovatele dokládající, že § 24a a § 24b ZoNL představují neoznamené technické předpisy, nevyvrátil. Dovolací a odvolací soud zcela nad tímto rezignoval. Tím se Nejvyšší soud dopustil porušení své povinnosti dle čl. 267 odst. 3 SFEU, když v předmětné věci nedokázal vyvrátit rozumné pochybnosti ve smyslu judikatury Soudního dvora EU namítané obžalovaným.

¹³ Připomeňme, že dle bodu 54 ve věci C-267/03 Lindberg zahrnuje pojem „technický předpis“, jež musí být Evropské komisi pod sankcí nevymahatelnosti oznámeny dle směrnice 98/34 „tři kategorie, a sice zaprvé „technickou specifikací“ ve smyslu čl. 1 bodu 2 zmíněné směrnice, zadruhé „jiný požadavek“, jak je definován v čl. 1 bodu 3 této směrnice, a zatřetí „zákaz výroby, dovozu, prodeje nebo používání určitého výrobku“ uvedený v čl. 1 bodu 9 v prvním pododstavci téže směrnice“

¹⁴ Srovnej dikci čl. 1 bodu 11 první odrážky směrnice: „Technické předpisy de facto zahrnují: právní a správní předpisy členského státu, které odkazují na technické specifikace nebo jiné požadavky nebo profesní pravidla nebo pravidla správné praxe, které samy obsahují odkaz na technické specifikace nebo na jiné požadavky, přičemž soulad s nimi předpokládá shodu s povinnostmi uloženými uvedenými právními nebo správními předpisy [...]“.

¹⁵ Viz rozsudek SDEU ve věci C-267/03 Lindberg, bod 57: „pojem technická specifikace předpokládá, že vnitrostátní opatření se vztahuje nezbytně na výrobek a jeho obal jako takové“.

3) K posouzení předmětné věci Nejvyšším soudem a k porušení jeho povinnosti položit SDEU žádost o předběžné otázky dle čl. 267 odst. 3 SFEU s ohledem na dostatečně doloženou existenci pochybností o výkladu práva EU stěžovatelem

Stěžovatel je přesvědčen, že jeho argumenty k nevymahatelnosti ustanovení ZoNL ohledně nakládání s konopím byly v rámci dovolání dostačující k tomu, aby Nejvyšší soud zrušil usnesení odvolacího soudu a rozsudek prvoinstančního soudu a zprostil obžalovaného obvinění.

Vzhledem k tomu, že Nejvyšší soud takto neučinil a s žádnou výtkou stěžovatele brojící proti nálezu Ústavního soudu sp. zn. III. ÚS 3354/16 se nevypořádal, nemůže být objektivně tvrzeno, že v předmětné věci neexistují rozumné pochybnosti ve smyslu judikatury Soudního dvora EU vyžadující pokládání předběžné otázky Soudnímu dvoru.

Tím, že usnesení Nejvyššího soudu nelze napadnout opravnými prostředky, porušil tento soud povinnosti jemu stanovené čl. 267 odst. 3 SFEU a tudíž základní právo stěžovatele na zákonného soudce garantované čl. 38 odst. 1 Listiny základních práv a svobod.¹⁶

Ohledně skutečnosti, že pro rozhodnutí v předmětné věci je výklad unijního práva nezbytný, nemohou být sebemenší pochybnosti vzhledem k tomu, že (viz výše dílčí závěry)

- původně judikatura vycházela z nesmyslného tvrzení, že konopí je prekursor,
- zároveň však soudy bezprecedentně shledávaly stěžovatele několikrát za nesvéprávného ze spáchání vytykaných trestních činů, neboť se nedokázaly s jeho argumentací vypořádat,
- následně učinil Ústavní soud jurisprudenční zvrát pomocí tzv. předvstupní argumentace, která si ovšem protiřečí s literou zákona (přijatou zákonodárcem za jediným cílem, aby zakryl svá pochybení z hlediska notifikace zákona konopí do lékáren), a
- za této situace Nejvyšší soud zcela rezignoval nad podrobnými námitkami stěžovatele, které zpochybňují předvstupní argumentaci Ústavního osudu pomocí analogie s rozsudkem SDEU ve věci C273/94 Komise proti Nizozemsku a které dále podrobně rozvádějí, že v případech § 24a a § 24b ZoNL se o neoznámené a nevymahatelné technické předpisy skutečně jedná.

Za takové situace je třeba mít za to, že byly naplněny podmínky pro pokládání předběžné otázky nehledě na to, jaké měřítko jakéhokoliv soudního orgánu zvolíme, tj. zda měřítko:

- Ústavního soudu ve věci I.US 1434/17 ohledně požadavku uvést odůvodnění, které je udržitelné (obhájitelné a přesvědčivě vyargumentované) a které není zcela zjevně v rozporu se základními zásadami práva Evropské unie,
- ESPL ve věci 55385/14 Baydar proti Nizozemsku ohledně zamezení svévolnosti národními soudy nutností uvést náležitě odůvodnění ve světle judikatury SDEU ve věci CILFIT v případě nepoložení předběžné otázky, či
- SDEU v nedávném rozsudku ve věci C-416/17 Komise v. Francie ohledně rozumných pochybností při výkladu práva EU.

¹⁶ Nález Ústavního soudu II.ÚS 1009/08 ze dne 8. 1. 2009 Pfizer

Zejména ve vztahu ke zmíněné judikatuře Ústavního soudu ohledně toho, že odůvodnění nepokládat předběžnou otázku nesmí být zjevně v rozporu se základními zásadami práva Evropské unie, lze uvést, že tzv. předvstupní argumentace přímo omezuje (zúžuje) ochranu volnému pohybu zboží, jež má být zaručena pomocí notifikační směrnice, jak uvedl SDEU v bodě 14 rozsudku ve věci C-273/94 Komise proti Nizozemsku.

Stejně tak lze uvést, že výše uvedená anabáze české justice indikuje její svévůli nepokládat předběžné otázky ve smyslu uvedené judikatury ESPL. S ohledem na nedávné rozhodnutí ESLP ze dne 13. února 2020 ve věci 25137/16 Sanofi Pasteur proti Francii byl Nejvyšší soud povinen uvést explicitní a dosti pádné důvody, proč se v tomto konkrétním případě vzhledem k výše uvedeným konkrétním okolnostem (tj. mj. výše uvedenou jurisprudenční anabází a rezignací odvolacího soudu nad podrobnými námitkami obžalovaného) rozhodl neobrátit na SDEU. Vzhledem k tomu, že obžalovaný v tomto ohledu navrhoval konkrétní znění předběžných otázek, je třeba závěr Nejvyššího soudu o tom, že v předmětné věci nadále neexistují pochybnosti o výkladu práva EU vyžadující položení předběžných otázek SDEU, považovat za nedostačující a za důkaz toho, že české soudy v rozporu s jejich hlavním posláním svévolně odmítávají vůči obžalovanému aplikovat platné právní normy unijního práva.

V případě obav české justice ze skutečnosti, že by předmětná věc mohla vytvářet „precedens“ a případně vést ke vzniku nároků na náhradu škody, Nejvyšší soud zmeškal možnost iniciativy správně naformulovanými předběžnými otázkami případně zúžit výklad unijního práva jen na konkrétní situaci stěžovatele a konopí. Místo toho ponechal předmětnou věc svému „osudu“, přičemž případný medializovaný verdikt ESLP nepříznivý pro ČR, jež může vést k tomu, že větší okruhu osob stíhaných za nakládání s psychotropními látkami využije základní rys argumentace stěžovatele.

V. Doplňný návrh rozhodnutí

Vedle již učiněného návrhu na zrušení napadených rozhodnutí obecných soudů stěžovatel

navrhuje,

aby Ústavní soud

předložil Soudnímu dvoru žádost o řízení o předběžné otázce dle čl. 267 Smlouvy o fungování EU týkající se souladu českých právních předpisů s právem EU, a to v rámci tzv. zrychleného řízení dle čl. 267 odst. 4 SFEU vzhledem k tomu, že se stěžovatel nachází ve výkonu trestu:

1)

Představují § 24 odst. 1 písm. a) § 24a a 24b zákona č. 167/1998 Sb., o návykových látkách tím, že umožňují pěstování konopí pouze licencovaným dodavatelům a požadují, aby veškeré vypěstované konopí pro léčebné použití

bylo předáno Státnímu ústavu pro kontrolu léčiv, který jej dodá do lékáren, jež jsou jako jediné oprávněny konopí vydávat, technický předpis ve smyslu čl. 1 písm. f) směrnice 2015/1535 a jsou tudíž s ohledem na skutečnost, že daná ustanovení nebyla oznámena Evropské komisi v souladu s čl. 5 a 6 směrnice 98/34, nevymahatelná ve smyslu rozsudku Soudního dvora EU ve věci C-194/94 CIA Security International, bod 55?

2)

V případě kladné odpovědi na první otázku, jaký je důsledek nevymahatelnosti §§ 24a a 24b zákona č. 167/1998 Sb., o návykových látkách? Mohou soudy dotčeného členského státu při přihlédnutí na rozsudek Soudního dvora ve věci C-273/94 Evropská komise proti Nizozemskému království omezit nevymahatelnost pouze na uvedená ustanovení zákona č. 167/1998 Sb., o návykových látkách, která zavedla alternativu k původnímu prohibičnímu režimu v podobě zákazu pěstování konopí, který oznámený dle směrnice 98/34 být nemusel?

V Praze dne 6. 12. 2020

Mgr. Dušan Dvořák

V zast. JUDr. Jiří Teryngel